

CHARLESŮV PRAPRADĚD EDWARD VII.

K řadě slavných předků britského korunního prince Charlese, kteří měli pozoruhodný vztah k naší zemi, patřil král Edward VII. Tuto skutečnost jsem si znovu uvědomil, když jsem po letech prohlížel fotografii Edwardova portrétu provedeného v bronzu, kterou jsem kdysi pořídil na golfovém hřišti v Mariánských Lázních. Je to tvář panovníka, filatelistům známá ze zrcadlově obráceného obrazu na známkách Velké Británie a jejích bývalých dominií a kolonií. Golfové hřiště bylo v Mariánských Lázních vybudováno už v roce 1905 a slavnostně otevřeno právě tímto britským králem. Edward VII. sám hráčem golfu nebyl, ale na vybudování hřiště se spolupodílel jako významný sponzor a čestný člen.

Albert Edward byl nejstarším synem královny Viktorie a příslušel mu tedy titul prince waleského a post následníka britského trůnu. Další synové královny byli Alfred, Arthur a Leopold, pozdější vévodové, kromě Leopolda, který zemřel ještě mladý. Jejich sestrami byly Viktorie, pozdější německá císařovna, Alice, Helena, Christiane Louisa a Beatrice, které byly provdány za šlechtice. Potomci královny Viktorie, vládkyně poloviny světa a tří set padesáti miliónů poddaných, tak rozvětvovali příbuzenské vztahy britské královské rodiny se všemi evropskými panovnickými dynastiemi.

Edward se stal britským panovníkem teprve ve věku téměř šedesáti let, v roce 1901. Vládl pak až do své smrti v roce 1910. Pohřben je ve Windsoru. Připomínkou jeho relativně krátkého panování je mimo jiné i obrovské množství poštovních známek, celin, celistvostí a dalšího pozoruhodného sběratelského materiálu. Za pozornost nejen filatelisty však často stojí také jiné, běžně neznámé doklady o době panování Edwarda VII. Ve zcela zdevastovaném interiéru anglikánského kostelíka v Ruské ulici v Mariánských Lázních jsem před lety prohlížel desku ze světlého mramoru ve tvaru kruhu o průměru asi 1 m, orámovanou stylizovaným věncem s květy. Nahoře byla deska zdobena královskou korunou a lvem, majícím na hlavě také korunu. Obě koruny byly původně zlatené. Na desce zůstalo prázdné místo po zcizené plakétě, kolem které byl nápis:

BORN 9 NOV. 1841 – DIED 6 MAY 1910

a pod ním vyzlacenými písmeny v řádcích:

TO THE GLORY OF GOD
AND TO THE BELOWED MEMORY OF
EDWARD VII
BY THE GRACE OF GOD OF THE UNITED
KINGDOM AND OF THE BRITISH DOMINIONS
BEYOND THE SEAS KING
DEFENDER OF THE FAITH EMPEROR
OF INDIA AND SOVEREIGN OF
THE MOST NOBLE ORDER
OF THE GARTER

Ve volném překladu nápis značí:

NAROZEN 9. PROS. 1841 – ZEMŘEL 6. KVĚTNA 1910

KE SLÁVĚ BOŽÍ
A K MILÉ PAMĚTI
EDWARDA VII.,
Z MILOSTI BOŽÍ SPOJENÉHO
KRÁLOVSTVÍ A BRITSKÝCH ZÁMOŘSKÝCH DOMINIÍ KRÁLE,
OBRÁNCE VÍRY, VLÁDCE
INDIE A PANOVNÍKA
NEJUZOZENĚJŠÍHO PODVAZKOVÉHO ŘÁDU

Při spodním okraji dedikační desky bylo vyznačeno i jméno jejího tvůrce:
W. R. LETHABY INV.

Obr. 1: Oficiální portrét Edwarda VII.
The National Portrait Gallery, Londýn

Kdy byl anglikánský kostelík zdevastován, to jsem se tehdy na samotném místě nedověděl. Možná že k tomu došlo už za okupace, v druhé světové válce, či v jejím závěru, ale ani následující doba nepřála této pozoruhodné, historicky nikoliv bezvýznamné památce.

Edward přijel do Mariánských Lázní poprvé v roce 1897 ještě jako následník trůnu. Ubytoval se v dnes už neexistujícím hotelu Klinger. Při dalších návštěvách od roku 1899 pak bydlil v hotelu Weimar, pozdějším hotelu King of England, po druhé světové válce známém jako Kavkaz, kde jeho pobyty dodnes připomíná pamětní deska. V letech 1903 až 1909 Edward v tomto hotelu pobýval každoročně. V Mariánských Lázních strávil celkem devět sezón. Cítil se tu zřejmě velmi spokojen: „Procestoval jsem celou Indii, Cejlón, všechna lázeňská místa v Evropě, ale nikde na světě mě nechytila u srdce poezie nádherné přírody jako tady v Mariánských Lázních.“

Edward dával přednost civilnímu oděvu bez jakéhokoli označení královské moci. Do noblesních uniforem se odíval jen za zcela výjimečných okolností, nebylo-li zbylí. Potrpěl si na dokonale ušité obleky. Stojí za zaznamenání, že býval zákazníkem i karlovarského krejčovského salónu Fe-

Obr. 2: Pamětní kámen Edwarda VII. na golfovém hřišti v Mariánských Lázních.

Obr. 3: Anglikánský kostelík s Edwardovou pamětní deskou uvnitř.

lix Závorského, rodáka z Doubravníku, moravského městečka nedaleko Tišnova. Závorský tehdy patřil ke krejčovské špičce, šil u něho dokonce i perský šach, nejbohatší návštěvník západočeských lázní. Ten ho za dokonalou práci dokonce povýšil do šlechtického stavu s právem legálně vlastnit dvě ženy. Taková pocta však byla pro našince v samotných Karlových Varech pro kočku a Persie byla daleko.

Edward dobře odíváný také salonem Závorského určoval v Mariánských Lázních tehdejší pánskou módu, od klobouku až po rukavice. Jaký div, že se pak jako znalec přátelil se zdejší kloboučnicí Mizzi Pistlovou. Ostatně i on byl středem pozornosti, a to mnohem širšího publika. Když v srpnu 1906 opět přijel do Mariánských Lázní, aby tu příjemně odpočíval, nevyhnul se ani tentokrát zvědavým pohledům. Muselo to být pozdvižení, když se tento nejprominentnější návštěvník Mariánských Lázní objevil na procházce v parcích, neboť i Lidové noviny až v dalekém Brně zaznamenaly: „Když se král posadil na lavici, obklíčila jej spousta zvědavců a všichni tak dlouho na něj civěli, až toho měl dost a odešel.“

Edward se však nenudil ani za zavřenými dveřmi lázeňských pokojů. Scházel se tu s evropskými politiky i s mnoha jinými významnými osobnostmi, které ovlivňovaly příští chod dějin. Od Edwardova prvního pobytu v Mariánských Lázních v roce 1897 nás letos dělí rovných sto let.

Vladimír Ustohal

Obr. 6: Stříhaná dvoupáska z roku 1903.

Obr. 7: Filatelistický skvost ze Severní Nigérie. Koncová známka série z let 1904–1905.

Obr. 8: Jedna z nejvzácnějších známek Velké Británie.

Edward VII, der Urgroßvater von Charles

Im Jahr 1897, also genau vor hundert Jahren, wollte in Marienbad zum ersten Mal der Prinz von Wales, der älteste Sohn der Königin Viktoria. Er besuchte dann bis 1909 – schon als britischer Herrscher Edward VII – fast jedes Jahr diesen ihm sehr zusagenden Ort. Andenken an seine Aufenthalte sind der Golfplatz, das anglikanische Kirchengebäude und eine Gedenktafel im Hotel.

Charles' great-great-grandfather Edward VII

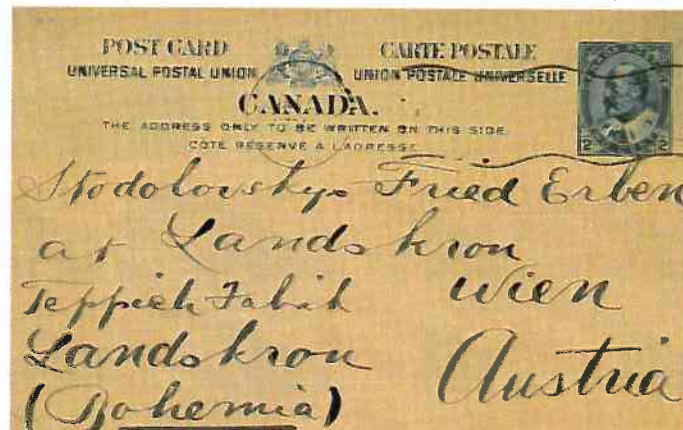
In 1897, that means just 100 years ago, the Prince of Wales, the oldest son of Queen Victoria visited Mariánské Lázně (Marienbad) in the Western Bohemia first time. Later on, being already the British King Edward VII, he had been visiting his very favourable Czech spa nearly every year until 1909. A golf links, an English chapel and a memorial plate in a local hotel are the remembrances of the King's visits.

Obr. 4: Edward VII. býval ubytován v tomto mariánskolázeňském hotelu.

Obr. 5: Britské známky s portrétem Edwarda VII. na korespondenci z roku 1903.

Obr. 9: Kanadská dopisnice z roku 1903 adresovaná do Lanškrouna.

Obr. 10: Dofrankovaná celinová obálka doporučeného dopisu z roku 1904.